

بسم الله الرحمن الرحيم

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

مدرسه علمیه فاطمیه درچه

عنوان :

اسرار تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها)

استاد راهنما:

سرکارخانم پناهی

نام پژوهشگر:

عفت السادات میرلوحی

بهار ۱۳۹۴

تحمیدیه

سپاس خداوندی که حمد را بهای نعمتش قرارداد و پناه از بلای خود، و آن را وسیله‌ی رسیدن به بهشت‌های خویش گردانید و سبب افزایش احسان.

«نهج البلاغه، خطبه (۱)»

چکیده

پژوهش حاضر با عنوان اسرار تسبیحات حضرت زهرا «سلام الله علیها» پژوهش بنیادی است که به روش کتابخانه‌ای و با مراجعه به قرآن و احادیث و تفاسیر مختلف گردآوری شده است.

طبق روایات تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها) از طرف خداوند توسط جبرئیل برای پیامبر

آورده شد تا ایشان این تسبیحات را به جای خادم به حضرت زهرا عطاء کند.

تسبیحات حضرت زهرا «سلام الله علیها» به مثابه ذکر کثیر است و از بالاترین تعقیبات نماز است و

از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تصریح شده خدای تعالی با چیزی بهتر از تسبیح حضرت زهرا

تمجید و عبادت نشده است. در ترتیب اعداد و اذکار آن‌ها اسرار و رموزی نهفته است که راهگشای

مشکلات انسان است. شناختن معانی اذکار و درک آن‌ها با عمق جان باعث سیر معنوی می‌شود،

هرکدام از اذکار سیر معنوی خاص خود را دارد، باعث تزکیه نفس و آراسته شدن به اوصاف الهی و در

نتیجه رسیدن به توحید است.

این تسبیحات آثار دنیوی و اخروی زیادی دارد از جمله: محفوظ ماندن از خطرات، آسان شدن

کارها، نجات یافتن از شقاوت و نفاق، دوری از شیطان و ...

واژه‌های کلیدی: اسرار، تسبیح، الله اکبر، الحمد لله، سبحان الله

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول: کلیات	
۱-۱ تعریف و تبیین موضوع	۳
۲-۱ اهمیت و ضرورت موضوع	۴
۳-۱ اهداف و فواید پژوهش	۴
۴-۱ پیشینه پژوهش	۴
۵-۱ سوالات تحقیق	۴
۱-۵-۱ سوال اصلی	۴
۲-۵-۱ سوالات فرعی	۵
۶-۱ فرضیه	۵
۱-۶-۱ پیش فرض	۵
۷-۱ روش تحقیق	۵
۸-۱ ساختار تحقیق	۵
۹-۱ واژگان کلیدی	۵
۱۰-۱ محدودیت و مشکلات	۶
۲-۱ مفهوم شناسی	۷

فصل دوم: تسبیحات حضرت زهرا «س» و اهمیت آن

۱-۲ ذکر الهی و اقسام آن	۱۰
۲-۲ تسبیحات حضرت زهرا «س» از اقسام ذکر الهی	۱۰

۳-۲ تاریخچه تسبیحات	۱۱
۴-۲ اهمیت تسبیحات و توصیه به آن	۱۲
۵-۲ شرایط و آداب تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها)	۱۳
فصل سوم: اسرار و آثار تسبیحات حضرت زهرا «سلام الله علیها»	
۱-۳ ارزش شناخت حضرت زهرا «س» و مقام ایشان و تجلی اسم اعظم بودن ایشان	۱۷
۲-۳ رموز اعداد و معانی اذکار تسبیحات حضرت زهرا (سلام الله علیها)	۲۱
۱-۲-۳ معنای الله اکبر	۲۳
۲-۲-۳ معنای الحمد لله	۲۵
۳-۲-۳ معنای سبحان الله	۲۶
۴-۲-۳ رابطه سیر و سلوک با اذکار تسبیح	۲۷
۳-۳ آثار و ثواب تسبیحات حضرت زهرا «سلام الله علیها»	۲۹
نتیجه	۳۳
پیشنهادهات	۳۴
فهرست منابع	۳۵

آن دو گفتند: ما نزد رسول خدا «صلی الله علیه و آله» رفتیم و آن حضرت به ما تسبیحات و آیه الکرسی را آموختند و ما هم عمل کردیم. دزدان گفتند: بروید که ما به دنبال شما نخواهیم آمد با وجود این کلام هیچ دزدی نمی‌تواند معترض شما شود.^{۸۲}

شیخ قاسم علی بن هلال جزائری دانشمندی است که تسبیح حضرت زهرا «سلام الله علیها» را زیاده بر یک ساعت طول می‌داد زیرا هر لفظی از اذکار تسبیح را که بر زبان جاری می‌کرد به همراه آن اشک‌هایش سرازیر می‌شد.^{۸۳}

ذکر خالصانه همان ذکر کثیر است و ذکر بی اخلاص هر چند زیاد باشد ذکر اندک است. کسی که ذکر می‌گوید با ذکر اتحاد وجودی پیدا می‌کند یعنی ذکر خدا باید با حضور او همراه باشد. به خاطر همین ذاکر از بسیاری افکار پلید و اخلاق رذیله دوری می‌کند. شیطان عامل فراموشی و دوری از خداست وقتی انسان ذکر می‌گوید یاد خداوند سبحان او را دور می‌کند، پس ذکر دو اثر دارد، یکی شیطان را دور می‌کند و دیگر فراموشی پدید آمده را از بین می‌برد. همچنین یاد خدا و اسم خداوند به منزله دارو و شفاء است. «یا من اسمہ دواء و ذکرہ شفاء»^{۸۴} و برای هر دردی دارویی معلوم با مقدار معین لازم است.^{۸۵}

تسبیح حضرت زهرا «سلام الله علیها» دارویی معنوی هم برای بیماری‌های درونی و هم بیماری‌های ظاهری است. مردی خدمت امام صادق «علیه‌السلام» رفت. حضرت با او سخت گفت: آن مرد کلام حضرت را نشنید و از سنگینی گوش به حضرت شکوه نمود. حضرت به او فرمود: چرا از تسبیح حضرت فاطمه «علیها السلام» غافل. آن مرد گفت: فدایت گردم تسبیح فاطمه چیست؟ حضرت فرمود: سی و چهار مرتبه «الله اکبر» و سی و سه مرتبه «الحمد لله» و سی و سه مرتبه «سبحان الله» می‌گویی تا این که به صد برسد و کامل گردد.

۸۲- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال شیخ صدوق، ص ۳۵۱

۸۳- مهدی موعود ترجمه جلد ۵۱ بحار الانوار، علامه مجلسی، مترجم علی دوانی، ناشر اسلامیه تهران، ص ۵۴۱.

۸۴- دعای کمیل، کلیات مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی، ناشر پارس کتاب، ترجمه رضا مرندی، ص ۱۴۳.

۸۵- حکمت عبادات، آیت الله جوادی آملی، تنظیم و ویرایش حسین شفیعی، ناشر مرکز نشر اسراء، ص ۲۹۱ و ۲۹۲

آن مرد می‌گوید: پس از مدت کوتاهی که به این تسبیحات مداومت کردم، سنگینی گوشم برطرف شد.^{۸۶}

«اللهم صلّ علی فاطمه و ابیها و بعلها و بنیها و سرّ المستدع فیها بعدد ما احاط به علمک»

نتیجه

تسبیحات حضرت زهرا «سلام الله علیها» جزء بهترین و برترین تعلیم‌های ملکوتی است یک نحلّه و عطایی است که پیامبر به حضرت فاطمه «علیها السلام» دادند و رابطه عمیقی با وجود مقدس حضرت زهرا «سلام الله علیها» دارد. برای شناخت اذکار و درک معانی آن باید از وجود مقدس حضرت زهرا «سلام الله علیها» کمک گرفت چون قلب ایشان جایگاه تجلی اسماء الهی است. تسبیحات حضرت زهرا «سلام الله علیها» در روایات از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، آداب و شرایط خاصی مثل نماز دارد و تاکید شده که خداوند با چیزی بهتر از تسبیح حضرت زهرا عبادت نشده است. در ترتیب اذکار و اعداد تسبیح حضرت زهرا «سلام الله علیها» رموز و اسراری نهفته است. هر کدام از اذکار سیر معنوی خاص خود را دارد با گفتن ذکر «الله اکبر» نهایت عجز و ناتوانی خود را به درگاه الهی عرضه می‌کنیم و با ذکر «الحمد لله» تمام صفات جمال و کمال را به خداوند نسبت می‌دهیم. ذاکر باید خود را متصف به همه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌ها و صفات الهی کند با گفتن ذکر «سبحان الله» خداوند را از هر زشتی و نقصان منزّه می‌دانیم پس ذاکر باید وجود خود را از هر بدی خالی کند تا لیاقت حضور به درگاه الهی را پیدا کند.

نتیجه این که با وجود آشنایی با تسبیح حضرت زهرا «سلام الله علیها» رموز و اسرار آن بر همگان آشکار نشده است و با شناخت آن‌ها و درک معانی آن می‌توانیم در مسیر سیر و سلوک قدم بگذاریم تا آماده دیدار محبوب شویم و کسی که خدا را بهتر بشناسد مشکلات و سختی‌های زندگی را عاملی برای رشد و کمال خود می‌داند.

۸۶- ادب حضور ترجمه فلاح السائل، ابن طاووس، مترجم محمد روحی، انتشارات انصاری قم، صفحه ۲۸۰.

پیشنهادات

۱. امید است با شناخت هر چه بیشتر معارف به خصوص تسبیحات حضرت زهرا «سلام الله علیها»

معنویت در زندگی همه پررنگ‌تر شود.

۲. از پدر و مادرها تقاضا دارم که نگذارند در نسل جوان این تسبیحات کم رنگ شده یا به فراموشی

سپرده شود.

۳. در شرایط سخت زندگی امروز توسل و توجه به حضرت زهرا «سلام الله علیها» به خصوص

تسبیحات ایشان از مهمترین عوامل آسان شدن سختی‌ها و باز شدن گره‌های کور زندگی است. لطفاً

توجه کنید.

منابع

قرآن

نهج البلاغه

ابن بابویه قمی، محمد. من لا یحضره الفقیه، ترجمه محمدباقر کمره‌ای، تهران.

امین، بانو مجتهد. نفحات رحمانیه، مترجم سید ابوتراب حسینی، ناشر: گنبدهای فیروزه‌ای.

جوادی آملی، عبدالله. حکمت عبادات، انتشارات اسلامی نشر اسراء، چاپ پنجم ۱۳۸۱.

حافظ شیرازی، دیوان حافظ، انتشارات سنا، ۱۳۷۴.

سید ابن طاووس. ادب حضور، ترجمه فلاح السائل، مترجم محمد روحی، انتشارات انصاری قم.

شیخ صدوق. علل الشرایع، ترجمه و تحقیق مرحوم سید محمدجواد ذهنی تهرانی، ناشر: انتشارات مومنین.

شیخ صدوق. ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، ترجمه انصاری، انتشارات نسیم کوثر، قم.

طاهر زاده، اصغر. مقام لیلہ القدری حضرت فاطمه «سلام الله علیها»، ناشر لب المیزان.

قرشی، سید علی اکبر. قاموس قرآن، ناشر دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶.

کلینی رازی، ثقة الاسلام. اصول کافی، مترجم محمدباقر کمره‌ای، ناشر اسلامیه، چاپ یازدهم، ۱۳۸۳.

مجلسی، علامه محمدباقر. زندگانی حضرت زهرا «سلام الله علیها»، مترجم محمد روحانی، انتشارات مهام.

مجلسی، علامه محمدباقر، عین الحیات، نشر شرکت به نشر آستان قدس رضوی، ۱۳۹۰.

مجلسی، علامه محمدباقر. مهدی موعود، ترجمه جلد ۵ بحار الانوار، مترجم علی دوانی، ناشر اسلامیه

تهران.

مطهری، استاد مرتضی. آزادی معنوی، انتشارات صدرا، ۱۳۸۶.

هاشمی رفسنجانی، اکبر. فرهنگ قرآن، مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغاتی حوزه علمیه قم، ۱۳۸۶.

www.islamquest.net/fa/archive/question/fa۹۷۷۳

shakerali.blogfa.com/tag/

www.hawzehnet/fa/Magazine/viw/۴۱۸۰/۲۶۵۸۴

[akhagh.porsemani.ir/Thanks/ate this page](http://akhagh.porsemani.ir/Thanks/ate%20this%20page)

www.tebyan.net/newidolex.aspx.pid.۲۴۳۶۵۸